

як місця купівлі-продажу великих партій продукції та інституту гарантування цін, досягнути цього практично не можливо.

Оцінка стану і розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції України свідчить про відсутність взаємодії між його складовими елементами та цілковиту відокремленість бірж від реального виробника продукції, що є доказом безсистемного підходу до формування і розвитку біржового ринку. Нерозвиненість інфраструктури ринку, зокрема і біржової, спричиняє зниження темпів розвитку сільськогосподарського виробництва.

Формування цивілізованих біржових відноси для України має важливе стратегічне значення та дозволить забезпечити прозорість ціноутворення та товарообігу, оздоровить конкурентне середовище, а найголовніше, стимулюватиме розвиток сільського господарства та ринку аграрної продукції.

Література:

1. [Електронний ресурс] - <http://faostat.fao.org>
2. Солодкий М.О. Біржовий ринок: навч. посіб. – К. : В-во «Аграрна освіта», 2010. – 642 с.
3. Ковтун О.А. Сучасний стан і тенденції на світовому ринку пшениці. – Науковий вісник НУБІП України. – К.: ВЦ НУБІП України, 2011. – 373с. – с. 53.
4. Сидоренко О.В. Біржовий ринок товарних деривативів як інструмент ефективного товарного ринку. – К. АгроСвіт. – 2011. – №22. – с. 35-38.

УДК 338

Т.І. Лібусь, Г.Б. Машлій

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО БІРЖОВОГО РИНКУ АКЦІЙ

T.I. Libus, G. B. Mashliy

TRENDS OF UKRAINIAN STOCK MARKET SHARES

Сучасний український біржовий ринок акцій в умовах глобальної фінансової кризи набув нових властивостей. У кризовий період саме ключові тренди показників цього ринку слугували найкращими індикаторами, за допомогою яких можна було здійснювати моніторинг масштабів та глибини фінансової кризи та потужність її хвиль.

З початку свого існування вітчизняний біржовий ринок акцій формувався як частина глобального ринку. Перед кризою 2008 року, за оцінками експертів, питома вага нерезидентів у обсязі угод з акціями нерідко

складала до 80%. Український ринок розглядався міжнародною інвестиційною спільнотою як перспективний. Хоча слід визнати, що на своїх ранніх етапах український організований ринок акцій не міг не нести потужну спекулятивну складову.

На біржовому ринку акцій у якості найбільш презентабельних індикаторів слугують, насамперед, біржові індекси. За рівнем індексів та обсягів біржових торгів акціями провідних українських бірж ми знаходимось, практично, на мінімумах 2008-2009 років. 2011 рік індекс ПФТС закінчив на відмітці 534,43 пункти. Ця відмітка знаходиться на рівнях – січня 2007 року та 5 грудня 2009 року.

У 2012 році індекс ПФТС не зміг змінити тренд 2011 року, падіння індексу досягло відмітки у 328,69 пунктів, що склало 38,5 відсотків. У 2013 році продовжується усталений тренд. На кінець вересня індекс ПФТС знизився до відмітки 300,96 пункти або майже на 7 відсотків з початку року. Це, практично, рівень цього індексу на кінець 2008 року (301,91 пункти) [1].

Відновлення ринків акцій за останні кілька років на базі технологізації біржових та клірингових технологій не було підкріплене фундаментальними змінами настроїв інвесторів та емітентів. Ліквідність фондового ринку України стає дедалі меншою. Активність основних груп інвесторів як приватних, так і інституціональних залишається низькою, а іноземні інвестори практично припинили свою діяльність. Динаміка біржового ринку акцій не корелюється з об'єктивними процесами і тенденціями функціонування та розвитку національної економіки і навряд чи ці проблеми можна вирішити лише постійними удосконаленнями механізмів державного регулювання та модернізацією інфраструктури фондового ринку.

Отже, вперше за багато років, у 2012 році, внутрішні чинники переважали над зовнішніми у формуванні стійких трендів вітчизняних біржових індексів. Можна стверджувати, що стає стійким негативний тренд посилення розриву між ринковою капіталізацією та ліквідністю емітентів акцій на українських фондових біржах.

Для стимулювання консолідації біржової інфраструктури в Україні необхідно запровадити вимоги щодо наявності регулярних мінімальних обсягів торгівлі на фондовій біржі як умови провадження діяльності на фондовому ринку та розширити вимоги щодо лістингу показниками ліквідності.

Література:

1. Фондова біржа ПФТС [Електронний ресурс] //

<http://www.pfts.com/uk/shares-indexes/?firstDate=01.01.2007&lastDate>